

ARTVİN OYUNLARI

CİLVELOY

Bu oyun Artvin'in bütün ilçelerinde oynanmaktadır. Kızlar tarafından oynanan bu oyun türkölü bir oyun olup türküler erkekler tarafından söylenmektedir. Oyunun hikayesi de her ilçede ayrı ayrı anlatılmaktadır.

Bu oyunun Arhavi'deki hikayesi;

Köyün en güzel kızı babası da çok zengin olan birisidir ve fizik olarak da çok güzeldir. İşin ilginç olan yanı da kız bu durumdan dolayı çok kibirli ve kendini beğenir durumdadır. Ev ve tarla işlerinde de çalışmamakta ve her isteği ailesi tarafından anında karşılanmaktadır. Yıllar geçer ama kimse kızı istemeye cesaret edemez. Kendisi de toplum içine çok girmemektedir.

Köyün erkekleri kızın bu durumundan dolayı onu her gördükleri yerde hicveden sözler söylemektedirler Figürleri de sekme figürleri olup lazca sozleri:

Kale bozo meleni,
Mole var mogaleni.
Duzişi gegapeyi,
Oktiz var gogaleni.

Kale bozo soniye,
Dido oroponiye.
Jur gvaz ko gogağfeti,
Dido toloponiye.

Kale bozo meleni,
Mole varmogaleni.
Gaşkuyinen çkimişe,
Ğfala var gogaleni.

Şeklinde dörtlüklerden oluşmaktadır. Artvin'in diğer ilçelerinde de hemen hemen aynı figürlerle oynanmasına rağmen sözlerin anlamları tamamen farklılık göstermektedir.

İndim dere ırmağa,
Zeytin dalı kırmağa.
Geldim seni almağa,
Başladın ağlamaya.

Çamın altı pıtırak,
Gel beraber oturak.
Bir sen söyle bir de ben,
Bu sevdadan kurtulak.

Sözleri Arhavi'deki oyunun hikayesi ile hiç bağdaşmamaktadır. Bu sözler birbirlerini seven gençlerin söyleyecekleri sözlerdir.

KOÇARİ (KOÇERİ)

Bu oyun da Artvin'in tüm ilçelerinde oynanmaktadır. Cilveloy oyunu gibi sevgi içerikli bir oyundur. Köyün yakışıklı ,çalışkan,yardımseser ancak maddi durumu iyi olmayan delikanlısı(ORÇAYİ) kendi köyünden bir kıza ilgi duymakta ancak maddi durumu nedeni ile hiçbir girişimde bulunmamaktadır. İlgi duyduğu kız da aslında ona ilgi duymakta ancak

sadece beklemektedir. Bu arada kızını istemeye niyetlenen herkese ailesi kızına danışarak gelmeyin demektedirler.

Seneler geçmeye başlayıp da her iki genç de evlenmeyince köylüler bu gençlerin birbirlerine ilgi duyduklarını anlarlar. Önce erkeklerle konuşurlar. Erkek maddi durumunun iyi olmadığını kızına ilgi duyduğunu ancak kendisine kızın verilmeyeceğini bu nedenle de ilgisiz kaldığını söyler. Bunun üzerine köyün bayanları da kızla konuşup niçin görücü gelmek isteyenleri geri çevirttiğini sorarlar Kız da erkeğe ilgi duyduğunu ancak onun ailesinin de kendisini istemek için gelmediklerini ve onu beklediğini söyler.

Bu bilgilerden sonra köyün ileri gelenleri olaya el koyar ve bu iki genci evlendirmeye karar verirler. Kızın babasına durumu anlatıp erkeğin maddi durumu nedeni ile istemeye gelemediğini, ancak köyün elbirliği ile gereğini yapacağını ve bu işe olur vermesinin beklendiğini söylerler. Kızın babası da erkeğin çalışkan, dürüst ve güvenilir olduğunu bildiğini ve kızını da isterse istemeye gelebileceklerini söyler.

Erkek yine de arkadaşlarına bu konuda bilgi vermez. Ancak köyün kızları bunu duyunca çok sevinirler. Kız istenip de kabul görünce erkeğin evine giden kızlar orada türkü eşliğinde bu oyunu oynarlar.

Bu oyunun hikayesi ile paralel olan lazca sözleri;

Oy neni orçayı,
Ham seyi o ckomi gyayi.
Gyayi ockomi ama,
Ğez mik gogobu çkayı.

Şeklindedir. Bu sözler ile kızlar erkeği utandırmaya çalışmaktadırlar.

Oyunun figürleri çok fazla değişirse de sözler her ilçede farklılık göstermektedir.

Yedim yayla yoğurdi,
Yureğum bollanayi.
Karşı köyden bir uşak,
Peşime dolanayi. Dörtlüğü en çok bilinen dörtlüktür.

KEMAL ÖZBIYIK OCAK 2007-ANKARA